

м. Старокостянтинів), в “академії Константиновской” при дидакалі, тобто вчителів, Антонію Єзифовичу. Книжка ця копіювалася за кошт священика Андрея Мишинського. Знаходилася в бібліотеці Львівського університету, куди потрапила із якогось ліквідованого австрійським урядом західноукраїнського монастиря (можливо, Скиту Манявського). Під час Другої світової війни “Кормча” опинилась у Польській Республіці, у Варшавській національній бібліотеці (N Акс. 10.782).

Запис А. С. Петрушевича дає підстави вважати, що в м. Старокостянтиніві могла знаходитися філія ОА або створена за її зразком школа, що теж іменувалася академією. У цій школі не тільки відбувалося навчання, а й переписувалися книги.

Збереглися відомості про ще дві копії “Кормчої” (Номоканону), виготовлені в Острозі. Першу переписав 1593 р. якийсь Григо-

рій Голубников, другу – Герасим Смотрицький, за повелінням князя В.-К. Острозького (1608).

Література: Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 120, 123-124, 129.

Петро Кралюк

Костел фарний в Острозі

Початки католицького костелу в Острозі сягають XV століття. Вважається, що князь Федір Острозький фундував в Острозі латинський костел Успіння Пресвятої Діви Марії і монастир для домініканців між 1440 і 1442 роками. Близько 1452 р., під час навали татар, ченці-домініканці залишили знищений костел. Син князя Федора, Василь Красний, під-

Католицький костел Успіння Пресвятої Діви Марії в м. Острозі

твердив надання батька для домініканців, які, однак, тим не скористалися. У 1582 р. князь *В.-К. Острозький* підняв костел із руїн та віддав світським священикам, підтвердив фундацію (с. Лючин) і записав 2 000 злотих на шпиталь. Він же спровадив із Кракова священика *Войцеха Бежановського*, який став тут першим парохом (1582-1616 рр.). Упорядкуванням костелу й острозької парафії зайнявся її другий парох, священик *Войцех Вітковський* (1619-1623 рр.), який володів старослов'янською мовою, знав літературу православної церкви, колекціонував книги та збирав відомості з історії. К. отримав фундації від княгині *Анни-Алоїзи Острозької* та інших можновладців Острога. При костелі існувала латинська школа. У 1617 р. згаданий учитель Валентин Заклікович. У 1620 р. для школи було зведено нове приміщення.

За час свого існування К. неодноразово перебудовувався. Будівничими нового храму були острожани, італієць за походженням Каспер Дазинт († 1620) та Станіслав Зимно.

Нову декорацію інтер'єру костелу здійснювали протягом 1619-1624 років. Головний вівтар, правдоподібно, був зроблений львівським скульптором Йоганом Пфістером та різьбярем з м. Тучина німцем Якубом. Сучасний вигляд храм отримав наприкінці XIX століття.

Спочатку костел мав форму продовгуватого чотирикутника із закругленим презвітерієм, котрий сьогодні є головним нефом. Пізніше домуровані по боках дві каплиці надали будівлі костелу форму хреста. До реставрації в 1879 р. костел був покритий високим, загостреним дерев'яним дахом із малою банею посередині, оббитою білою бляхою, у якій знаходилася сигнатура.

Література: Александрович В. Мистецьке середовище Острога епохи академії (1570-і - 1630-і рр.) // Острозька давнина: Дослідження і матеріали / Відп. редактор І. З. Мицько. - Вип. 1. - Львів, 1995. - С. 61, 62; Волян. Исторические судьбы юго-западного края. - С. Пе-

тербург, 1888. - С. 66; Ивашкевич А. И. Город Острог в его историческом прошлом и ныне. - Здолбунов, 1918; Качаровська Л. Каплиця // Воляннз з Волині. - 1995. - № 5 (6). - С. 30-31; Ковалів В. Й. Некрополь костела Успіння Пресвятої Діви Марії в Острозі // Матеріали V наук.-краєз. конф. "Остріг на порозі 900-річчя". - Остріг, 1994. - С. 62-64; Ковалів В. Й. Острізький фарний костел XV-XX ст. м. Остріг // Матеріали IV наук.-краєз. конф. "Остріг на порозі 900-річчя". - (Остріг), 1993. - С. 57-61; Ковалів В. Й. Парафія в городі князя Костянтина // Воляннз з Волині. - 1995. - № 2 (3). - С. 16-19; Перлштейн А. Описание города Острога // Чтения Общества истории и древностей российских при Московском университете. - Москва, 1847. - № 4. - С. 141; Рычков П. А. Дорогами южной Ровенщины. - Москва, 1989. - С. 93-95; Рычков П. А. Католицькі храми та монастирі Острога // Матеріали I-III науково-краєзнавчих конференцій "Остріг на порозі 900-річчя". - Острог, 1992. - Ч. 2. - С. 17-18; Сендкульский А. Город Острог. // Волянские епархиальные ведомости. - 1882. - № 1-2. - С. 1-13; № 3. - С. 39-57; № 4. - С. 73-88; № 5. - С. 107-119; Тучемский М. Город Острог в современном кн. Константину Константиновичу состоянии. - Почаев, 1913. - С. 10; Elenchus Ecclesiarum et Cleri Saecularis Dioecesis Luceoriensis pro Anno Domini 1939. - S. 74-75; Hoffman J. Akta kościoła farnego ostrogskiego od 1622 roku // Rocznik Wołyński. - Równe, 1934. - T. 3. - S. 192-214; Hoffman J. Przewodnik po Wołyniu. - Warszawa, 1938; Kardaszewicz S. Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historyi Wołynia. - Warszawa - Kraków, 1913. - S. 140-141, 158-182; Karwicki J. D. Wędrówka od źródeł do ujścia Horynia. - Kraków, 1891; Kraszewski J. I. Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy. - Warszawa, 1985; Orda N. Album widoków gubernii Wołyńskiej... - Warszawa, 1878. - I serya; Orłowicz M. Ilustrowany przewodnik po Wołyniu. - Łuck, 1929; Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. - Warszawa, 1886. - T. 7. - S. 682-690; Trajdos T. Kościół katolicki na ziemiach ruskich Korony i Litwy za panowania Władysława II Jagielly (1386-1434). - Wrocław, 1983. - T. I.

Вітольд Ковалів